

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ
ГОВОРУХА ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ
ВИСНОВОК

5 листопада 2019 року

м. Київ

**за результатами перевірки відомостей, викладених у повідомленні
судді Олевського районного суду Житомирської області Стратовича
Олександра Володимировича про втручання у його діяльність як судді
щодо здійснення правосуддя**

До Вищої ради правосуддя 28 серпня 2019 року за вхідним № 4442/0/6-19 надійшло повідомлення судді Олевського районного суду Житомирської області Стратовича Олександра Володимировича про втручання у його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя.

Протоколом автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 28 серпня 2019 року вказане повідомлення передано члену Вищої ради правосуддя Говорусі В.І. для проведення перевірки.

Під час перевірки встановлено наступне.

Як повідомляє суддя Стратович О.В., 13 серпня 2019 року ним було винесено ухвалу у справі № _____ про повернення арештованого майна громадянину _____ на підставі того, що кримінальне провадження № _____ від 6 липня 2018 року за ознаками злочину, передбаченого ч.2.ст.15 ч.2 ст. 240 Кримінального кодексу України, відносно вказаної особи, було закрито постановою слідчого 30 серпня 2018 року на підставі пункту 2 частини першої статті 284 КК України у зв'язку з відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення. Згадана ухвала є чинною і ніким не оспорювалася.

Також у повідомленні зазначається, що 22 серпня 2019 року слідчим Державного бюро розслідування _____ та працівниками УЗ ГУ НП у Житомирській області _____ відповідно до ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва Шапутько С.В. від 9 серпня 2019 року (справа № _____), за місцем тимчасового перебування судді Стратовича О.В. за адресою: _____ було проведено обшук приміщення та речей.

Як зазначає суддя Стратович О.В., обшук проводився без його повідомлення у законний спосіб. Під час проведення обшуку зазначених в ухвалі слідчого судді речей не було виявлено. У дружини судді було

вилучено 200 доларів США особистих коштів. Крім того, як повідомляє суддя Стратович О.В., особами, які проводили обшук було підкинута в шафу грошові кошти, які в подальшому були вилучені.

Також суддя інформує, що 22 серпня 2019 року слідчим ДБР та працівниками УЗ ГУ НП у Житомирській області відповідно до ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва Шапутько С.В. від 9 серпня 2019 року (справа № _____), у його службовому кабінеті в приміщенні суду за адресою: місто Олевськ, вулиця Володимирська, 7, у період з 19.27 до 21.48 години проводився обшук, під час якого вилучили жорсткий диск з службового комп'ютера судді.

Суддя Стратович О.В. вважає, що обшук його службового кабінету та місця перебування є незаконним, оскільки проводився без його участі та участі ТУ ДСА в Житомирській області. Вважає незаконним вилучення жорсткого диску зі службового комп'ютера, оскільки вся інформація міститься в Єдиному державному реєстрі судових рішень та судових провадженнях.

Крім того, суддя Стратович О.В. звертає увагу на часткове задоволення слідчим суддею клопотань прокурора про проведення обшуку, а також зазначив, що особа, яка проводила обшук в приміщенні суду, залишила дві повістки з викликом до прокурора та слідчого ДБР на 27 та 28 серпня 2019 року. В подальшому суддя довідався, що під час проведення обшуків відеоінформація про проведення таких слідчих дій було розміщена в мережі Інтернет.

На думку судді Статович О.В. такі дії посадових осіб ДБР та прокуратури дискредитують його як суддю, є тиском та втручанням у його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя, про що відповідно до частини четвертої статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» повідомив Вищу раду правосуддя, та просив вжити відповідні заходи реагування.

За результатами перевірки обставин, повідомлених суддею, не вбачається підстав для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів з огляду на таке.

Відповідно до пунктів 1 та 2 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, незалежність судових органів гарантується державою та закріплюється в конституції або законах країни. Судові органи вирішують передані їм справи безсторонньо, на основі фактів та відповідно до закону, без будь-яких обмежень, неправомірного впливу, спонуки, тиску, погроз або втручання, прямого чи непрямого, з будь-якого боку і з будь-яких би то не було причин.

Положеннями статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачено, що метою забезпечення незалежності

судової влади є гарантування кожній особі основоположного права на розгляд справи справедливим судом тільки на законній підставі та без будь-якого стороннього впливу.

Незалежність судової влади є головною умовою забезпечення верховенства права, ефективного захисту прав і свобод людини та громадянина, юридичних осіб, інтересів суспільства й держави.

Незалежність і недоторканність суддів гарантуються статтями 126 та 129 Конституції України, якими встановлено, що судді при здійсненні правосуддя незалежні й керуються верховенством права.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.

Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою дискредитації суду або впливу на безсторонність суду, заклики до невиконання судових рішень забороняються і мають наслідком відповідальність, установлену законом.

Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Цей припис поширюється повною мірою і на посадових осіб правоохоронних органів.

У рішенні у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу) від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004 Конституційний Суд України зазначив: положення частини другої статті 126 Конституції України «вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється» треба розуміти як забезпечення незалежності суддів у зв'язку зі здійсненням ними правосуддя, а також як заборону щодо суддів будь-яких дій незалежно від форми їх прояву з боку державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, фізичних та юридичних осіб з метою перешкодити виконанню суддями професійних обов'язків або схилити їх до винесення неправосудного рішення тощо.

Проведеною перевіркою повідомлення судді Стратовича О.В. встановлено, що обшуки в службовому кабінеті судді та за місцем його проживання проводилися на підставі ухвал слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 9 серпня 2019 року. За результатами проведених обшуків було складено відповідні протоколи та опис вилучених речей.

Твердження судді про незаконність проведення таких обшуків та

вилучення під час їх проведення особистих грошових коштів та комп'ютерної техніки, не ґрунтується на вимогах закону.

Обшук, відповідно до частин першої, другої статті 234 КПК України, проводиться на підставі ухвали слідчого судді з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.

Так, частиною сьомою статті 236 КПК України встановлено, що слідчий (прокурор) при обшуку має право на проведення фотографування, огляд і вилучення документів, тимчасове вилучення речей, які мають значення для кримінального провадження. Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукування в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном. Подальша доля тимчасово вилученого майна вирішується відповідно до вимог статті 169 та частини п'ятої статті 171 КПК України.

Таким чином, дії посадових осіб органів досудового розслідування пов'язані з необхідністю проведення слідчих дій у кримінальному провадженні та не мали на меті перешкодити здійсненню суддею правосуддя. Разом з тим, межі повноважень органів досудового розслідування на вчинення зазначених дій та їх обґрунтованість можуть бути перевірені лише у спосіб, передбачений КПК України. Аналіз таких дій, а також оцінку зібраним доказам у кримінальному провадженні з точки зору належності, допустимості, достовірності, достатності та взаємозв'язку може бути зроблено судом під час судового розгляду кримінального провадження. Вища рада правосуддя відповідних повноважень не має.

Слід зауважити, що слідчі та інші передбачені кримінальним процесом дії щодо судді необхідно проводити з огляду на авторитет правосуддя та визначені Конституцією і законами України гарантії незалежності судді.

Що стосується поширення інформації про проведення обшуків в мережі Інтернет слід зазначити наступне.

Статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачено, що кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.

Гарантії вказаної статті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод поширюються і на висловлення поглядів чи критики, озвучення певних припущень.

У рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Українська прес-група проти України» від 29 березня 2005 року висловлена позиція, що при дотриманні умов параграфу 2 статті 10 Конвенції право вільно передавати інформацію поширюється не лише на «інформацію» та «ідеї», які

сприймаються сприятливо або вважаються необразливими чи нейтральними, але й такі, які ображають, шокують чи викликають стурбованість. Такі є вимоги плюралізму, толерантності і лібералізму, без яких немає «демократичного суспільства».

У своїй практиці Суд розрізняє факти та оціночні судження. Якщо існування фактів може бути підтверджене, правдивість оціночних суджень не піддається доведенню. Вимога довести правдивість оціночних суджень є нездійсненною і порушує свободу висловлення думки як таку, що є фундаментальною частиною права, яке охороняється статтею 10 Конвенції.

Судді, які ухвалюють рішення іменем України та є публічними особами, при виконанні своїх обов'язків повинні враховувати інтерес до них з боку суспільства та право інших осіб висловлювати свої оціночні судження стосовно здійснення правосуддя, а також розрізняти спроби втручання в їхню діяльність із здійснення правосуддя та вираження іншими особами своїх думок, припущень, критики на адресу суддів.

Системний аналіз зазначених норм вказує на те, що висвітлення у засобах масової інформації точки зору автора статті та певних суб'єктивних припущень стосовно розгляду справ чи особи судді не містить ознак переслідування мети втручання у здійснення суддею правосуддя.

Разом з тим, слід звернути увагу, що у випадках поширення необ'єктивної, надуманої, недостовірної інформації стосовно судді або процедури розгляду судових справ ефективні заходи реагування має вживати прес-служба суду. Суддя, який вважає, що поширена у ЗМІ інформації щодо нього або результатів розгляду ним конкретної судової справи є недостовірною або неповною та може спотворити уявлення громадськості про суд чи зашкодити авторитету правосуддя, має залучати прес-службу суду для висвітлення в межах, дозволених законом, об'єктивних відомостей про стан розгляду справи та роз'яснення прийнятих у ній рішень.

З огляду на викладене, приходжу до висновку про відсутність підстав для вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, зазначених у статті 73 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», за повідомленнями судді Олевського районного суду Житомирської області Стратовича Олександра Володимировича про втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя (вхідний № 4442/0/6-19).

Член Вищої ради правосуддя

В.І. Говоруха